

jeg anviser med disse Lovforslag, er den, der skal bruges, hvorefter der jo ogsaa er Mulighed for, at der kan blive Statslaan til saadanne smaa Brug, hvor Bygningerne findes i Forvejen, hvis de i øvrigt ligger saaledes, at de kan købe Jord dertil. Men at gaa til den Foranstaltning, det ærede Medlem ønsker, at tage hele det faste Grundlag bort under vor Landbrugsbedrift i Øjeblikket, hvad en saadan Ekspropriationsbestemmelse vil gøre, det vil jeg modsætte mig, og jeg føler mig ikke noget Øjeblik i Tvivl om, at Landbostanden, ikke blot den Del, som de Herrer med Haan i Stemmen kalder Godsejere og Proprietærer eller disse smaalige og fedtede Gaardejere, men, det kan det ærede Medlem være sikker paa, ogsaa Husmandsstanden vil modsætte sig denne Ekspropriationsbestemmelse. Jeg har ikke i Gaar sagt, at det kun var det store Landbrug, der ikke kunde taale Ekspropriation, det gælder i lige saa høj Grad det lille Landbrug, det gælder dem alle sammen, det er en harmonisk Helhed, man ikke kan skære og flænsé i, naar det passer en. Hvad det angaar, at Ekspropriation skulde hemme en Prisstigning, vil jeg blot gøre de Herrer opmærksom paa, at hvis de vil gennemføre Ekspropriation under den nuværende Grundlov, altsaa uden Grundlovsændring, saa maa de gaa til en Ekspropriation, der yder fuld Erstatning for Jordens Værdi, og den fulde Erstatning er Jordens Værdi i Handel og Vandel. Derved fremkommer ingen Prisnedsættelse, saa maa de betale det samme, som en Udstykningsforening, der køber en Gaard ved Siden af, maa betale, saa bliver der ingen Forskel, de kommer ikke til at modvirke en Prisstigning af den Grund.

Sluttelig skal jeg sige til det ærede Medlem Hr. Simonsen, der havde fundet en Modsætning i dette Lovforslag fra en Venstreminister og den Modstand, som Venstrebønder i Sogneraadene gjorde mod Oprettelsen af nye Brug, at en saadan Modsætning findes kun i det ærede Medlems Fantasi, denne Udtalelse er ganske urigtig. Naar der er Sogneraad, der har modsat sig Oprettelsen af alt for store Kolonier af Husmandsbrug i en enkelt Kommune, hvorved man paalægger denne Kommune uforholdsmæssig store Udgifter, saa kan det være rigtigt nok, og jeg erklærer mig ganske enig i den Betragtning, at det er en daarlig Udstykning, naar man sammenklumper alt for mange Smaabrug paa et Sted i Stedet for at fastholde den Brugsfordeling, som ellers er et Særkende for vort Landbrug, nemlig at smaa

og store Brug ligger imellem hinanden. Men bortset herfra har det ærede Medlem ganske afgjort ikke Ret i, at der skulde være en Modvillie mod at oprette Smaabrug. Jeg kender fra min Virksomhed som Landbrugsminister mange Eksempler paa, at Kommunalraad udtrykkelig ønsker at faa en Udstykning foretaget indenfor deres Sogn, naar det blot sker indenfor rimelige Grænser.

Det ærede Medlem Hr. Simonsen fremdrog endelig et bestemt Eksempel vedrørende Udstykning af en Skolelod og behøjdede mig, at Landbrugsministeriet havde godkendt denne Skolelods Salg til en Gaardejer, medens en Husmand, der havde forpagtet Jorden, ønskede at købe den. Det er rigtigt, at det ærede Medlem har henvendt sig til mig i denne Sag, og da jeg undersøgte den, viste det sig, at Salget var approberet, og naar et Salg er approberet, kan Ministeriet ikke tage Approbationen tilbage. Jeg tror, det ærede Medlem vil indrømme, at det vilde føre til meget mærkelige Konsekvenser, hvis man ude i Landet kunde vente, at efter at Ministeriet har approberet en Udstykning, kan Approbationen tages tilbage, fordi en Rigsdagsmand 8—14 Dage efter henvender sig til Ministeren derom. Hvad er det nu, det ærede Medlem kritiserer her? Jo, det ærede Medlem siger, at man har solgt Jorden til en forkert Mand, og jeg vil ogsaa indrømme, at hvis det havde foreligget oplyst, at der var en mindre Jordbruger, der ønskede Jorden, og at han havde givet Tilbud paa den, burde han have haft den. Men dette sidste er vist ikke en Gang Tilfældet; saa vidt jeg ved, har den paagældende Mand ikke givet Tilbud, da Jorden blev udbudt, i hvert Fald er det ikke oplyst for Ministeriet. Det er oplyst, at Jorden havde været udbudt, at der var indkommet det Bud, som Sogneraadet ønskede at acceptere, og Sogneraadet udbad sig Ministeriets Samtykke hertil.

For øvrigt mener jeg nu, at overfor Skolelodder, som Sogneraadene i sin Tid selv har købt, vil det i Regelen være rigtigt at give Sogneraadene en ret vidtgaaende Indflydelse paa, hvorledes de skal anvendes. Og det kan jo ikke gaa an, at man bliver ved at fremstille Sogneraadene, som om de kun bestod af en enkelt Klasse, thi det er jo Forsamlinger, som er fremgaaet af fuld almindelig Valgret, saa hvis det ærede Medlem har Ret i, at der i det paagældende Sogn er almindelig Harme i Anledning af, hvad der er sket, har man gennem den almindelige Valgret et ganske godt Middel